

MÁLTEIGURIN

Pólverski verji unga ungverska málverja rómverja

Á føroyskum eru mangir verjar. Vit hava kirkjuverjar og láturverjar, summir sakførarar eru verjar, í fótbólta hava vit linjuverjar, og nú er sjálvst málmaðurin farin at eita málverji - hvat hann so verji (annars kundi málverji fyrri tað merkt málreinsari). Vit hava eisini lært okkum, at 'kin-verji' merkir ikki reyðsokkur, men er eitt fólkslag eins og rómverjar. Í orðabókum yvir fornorrønt finnur tú m.a. orðini rómverji, spanverji og indverji. Nú ein dagin las eg í føroyskum blóðum um eitt spildurnýtt fyrirbrigdi, ið kallast pólverji. Kí hevdði útvegað sær ein av hesum slagnum. Heiðin sum eg eri í fótbólta - tað liggur á markinum til ítróttarlaga analfabetismu- hugsaði eg, at hatta mundi mestur vera okkurt nýtt ítróttarorð. Men eg fekk hetta ikki at passa kortini, tí at einastu »fótbóltspólar«, ið eg kundi koma á, eru málini. Og føroyingar eru væl ikki so svakir, at teir eru farnir at kalla málmannin pólverja? Kanska er hetta eitt serføroyskt slag av verjuleikara, hugsaði naiva sálin eg.

Men so við eitt tað tígjuoyrað: hatta er eitt nýyrði aftrat fyrri polakkar! Greinskrivarin hevur eyðvitað hugt í eina íslenska orðabók, fastur í teirri trúgv, at íslendskt er heilaga tungumál føroyinga - ja, tit vita: »Uttan íslendskt kann eingin livi«. So áðrenn vit vita av, fer Kí helst at hava pólverskan verjuleikara, biðja sær ungverska til málverja, indverja til linjuverja, og Christianskirkjan fær kinverskan kirkjuverja. Og ítróttartíðindini hjá ÚF fáa ein heilt nýggjan lurtaraskara hereftir, nevniliga tey ið hava tokka til skaldskap á bundnum máli.

Ikki tí, nýyrði kunnu meir enn so ríka okkara móðurmál. Men er ætlanin við hesum orðinum at gera føroyskt enn meira »einvægis« - tvs. at tað íslenska »pólverji« skal troðka »pollending« av, tí at pólverji skal eittast at vera »føroyskari« - so mugu vit rópa varsko. Nú hevur endiliga, við tógvið stríð og eftir nógv ár, eydnast málmonnum (málverjum?) at venja føroyingar av við at siga polakkar og pollendingar og siga pólendingar istaðin - hvør nú »fidusurin« er við tí; »polak« er slaviskt orð (íkkí danskt), og »polje« merkir slættlendi á russiskum og stavast ikki við ó. Tæssvegna eru Polland, polakkar og pollendingur ikki danskt orð, hóast nógvir føroyingar halda tað. Og Føroya fólk kann ómøguliga halda skil á øllum teim orðum, sum higartil hava verið tey »einastu røttu«, men sum gerast oføroysk, so hvørt sum lærarar, tíðindafólk og málvinir útvega sær íslenskar orðabókur. Hvør goymir sær mjólkapakkur og gamlar blaðgreinar upp á beráð?

Í føroyskum er vanligt at skifta danskt orð út við íslendskt, men hví skifta góð, føroysk orð út við íslendskt? Sum er, hava vit jú try ódanskt orð fyrri polak/pollending og kunnu eins væl siga pollendingar, tá ið vit siga íslendingar, grønendingar, onglendingar, fraklendingar, hálendingar, gotlendingar, álendingar og útendingar. Hetta er eisini fult í samsvar við okkara grannamál fyrri eystan. Íslendingar hava eyðvitað evnað orðið »pólverji« til eftir fornorrønnari fyrirmynd (polakkar út okkurt annað tá á døgum). Teir um tað. Men gevið gætur, at teir kalla seg sjálvar íslendingar og ikki ísverjar.

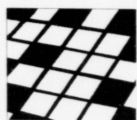
Skulu øll heiti á heimsins fólksløgum broytast eftir íslendskum leisti, so gera vit føroyskt flóttari, enn tað longu er. Her hugsi eg um tað »praktiska« í tí: føroyskt tolar kanska nógv fremmandarorð og íslendskt orð aftrat - men ikki fleiri verjar. Tí ovmiðlið er til av teimum. Vit hava verjar í rættinum, í kirkjunum, í fótbólta, í politikki, í málreinsingini, á látrinum, á Suðurljónum, í Kina og í fylking reyðhosunnar - hvar hava vit ikki verjar? Við hetta lag verður ógjørligt at halda skil á, um allir kirkjuverjar eru ættaðir av Kirkju, um ungverjar eru tey, ið arbeiða fyrri Barnaverndina, um indverjar halda tað vera oføroyskt at eta pizza, um ísverjar eru íslendingar ella vaktarmenn hjá Fóm-isi, um grønverjar eru umhvørvisaktivistar ella verjuleikarar hjá Kí, og um pólverjar eru Greenpeace-aktivistar á Suðurljónum ella advokatar hjá Poul Michelsen, Poul Mohr o. ø. Eru skemtarar láturverjar - og er anglaverji eingilsmaður ella eitt nýyrði fyrri einglavakt?

Skjótt fer onkur smartur málrókil at koma eftir, at hit má vera málspilla, eftirsum íslendingar siga verja. Og hvat skal verjusamgonga tá eita? (sum er, flenna íslendingar hjartaliga at tí føroyska orðinum »verjumálaráðharrin«). Skal verjusamgonga hereftir merki »forsvarsalliansa« ella felagsskapur fyrri smátjóðir og etniskar minnilutur? So mugu minnilutafelagsskapir eita smáverjusamgongur. Verjið verjar, sum tey siga á Balkan. Verjusamgongan NATO bumbur altso serverjar, sum verja seg og jagsta albaverjar - ið kunnu vera bæði albanarar og katólskir prestar, eftirsum teirra prestabúni eitur alba. Verjuroða má so merki etnisk-logisk ella nationalistisk roða. Ver(j)y, ver(j)y well...

Verjið føroyskt ímóti fleiri verjum! Ið hvussu er fyrri fyrst.

Heri Eysturlið, úr hovuðsstaði sviáverja
heysturlið@hotmail.com

198	LAND	OXY-GEN	NY	FAVA-HUGVA	LIVIR	NITRO-GEN	FASTA KONA	GALLIUM	BILUR	KONA	FA-LEID	ITALIA	INULDI	EI	F-16
LAND															
ABER-DEEN		2													
LAND															
IKKI															
AIR															
SAMB. ORB															
GRUNDIG STAFF															
FÖTIN															
LAND															
EVINS															
HYA-LJÓ															
SPALV-LJÓ															
EVNI															
KIRK-WALL															
LAKSA-ORJIT															
BYUR SERBIA															

KROSSORÐAGÁTA

Loysnin frá seinastu viku
Loysunarorðið: SKELSANDUR

S	U	M	M	A	R	M	A	L	A	M	O	R	G	U	N
I	R	A	N	A	R	I	N	V	O	O	M	M	A		
R	R	R	N	A	I	R	O	B	I	B	T				
I	S	K	R	A	E	R	L	I	N	G	T	I	R		
U	N	V	U	G	R	A	K	G	O	B	I				
S	I	S	U	L	A	E	B	Y	G	D	T	U			
197	K	A	S	T	A	L	A	G	O	N	I	U	M		
	K	R	A	V	D	I	G	A	N	G	A	T	C		
	C	A	M		R	O	A	R	T	V	A	E	T	L	
	A	L	E	K	S		L	O	P	T	A	O			
	R	E	S	O	L	U	T	I	O	N	A	L	N	R	
	L	Y	S	T	I	R		S	S	K	R	I	V	I	
	S	A	T	A	S	A	B	I	N	E	D				
	T	U	S	N	A	R	A	R	S	K	E	G	G		
	A	R	A	L	A	G	N	I	S	I	S	A			
	R	N	O	R	A	G	A	S	A	D	A	L	U	R	

Hvønn leygardag

er krossorðagáta í blaðnum. Drigið verður millum røttu inn-sendu loysnirnar. Vinningurin er ein bók frá Bókadeild Føroya Lærarafelags ella Føroya Skúlabókagrunni. (Krossa av á listanum høgrumegin, hvørja tú best kundi hugsað tær).

Fyri at verða við í dráttinum um vinningin, má loysunar-orðið veruka í hendi í seinasta lagi hósdagin. Vinnarin verður saman við loystu gátuni kunngjördur í blaðnum næsta leygardagin.

Sendi loysunarorðið til: Sosialurin, Box 76, 110 Tórshavn - og viðmerkið »Krossorðagáta nr. ...« á bjálvan.

Vinnari: Fríði Hentze
á Húsgarði
513 Syðrugøtu

Loysunar-
orðið:

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

Lesið føroyskt – hugsíð føroyskt!

Frá
BÓKADEILD
FØROYA LÆRARAFELAGS:

- ☐ Úti á leysum oyggjum - Marianna Debes Dahl
- ☐ Matur í myndum - Sigríð Dalsgaard/
Beinta Johannesen
- ☐ Í skýmingini - Sofía Petersen/Elinborg Lützen
- ☐ Barnarímur - Hans A. Djurhuus/Elinborg Lützen
- ☐ Meistarar og teir fyra skrivararnir
- Ulf Nilsson/Karl N. Hansen týddi

Frá
FØROYA
SKÚLABÓKAGRUNNI:

- ☐ Grønur var dalurin - Richard Llewellyn/
Knútt Olsen týddi
- ☐ Tit bygdu hetta land - Arbeidsmarkaðurin -
Jákup Pauli Strøm
- ☐ Føroya jarðfrøði - Jóannes Rasmussen
- ☐ Frumsagnir - Neil Philip/Amy Tausen týddi
- ☐ Mállæra - Paulivar Andreassen/Árni Dahl

Bókur og annað tilfar
- bæði innan og uttan skúlagátt